

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ
ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

А.БАЙТҰРСЫНОВ АТЫНДАҒЫ
ҚОСТАНАЙ Өңірлік университеті

ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСЫ ӘКІМДІГІ МӘДЕНИЕТ БАСҚАРМАСЫНЫҢ "ЫБЫРАЙ АЛТЫНСАРИННИҢ ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСТЫҚ
МЕМОРИАЛДЫҚ МҰРАЖАЙЫ" КОММУНАЛДЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК МЕКЕМЕСІ

КОММУНАЛЬНОЕ ГОСУДАРСТВЕННОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ "КОСТАНАЙСКИЙ ОБЛАСТНОЙ МЕМОРИАЛЬНЫЙ
МУЗЕЙ ИБРАЯ АЛТЫНСАРИНА" УПРАВЛЕНИЯ КУЛЬТУРЫ АКИМАТА КОСТАНАЙСКОЙ ОБЛАСТИ

АЛТЫНСАРИН ОҚУЛАРЫ

«ИННОВАЦИЯ, БІЛІМ, ТӘЖІРИБЕ-БІЛІМ
БЕРУ ЖОЛЫНЫҢ ВЕКТОРЛАРЫ»
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ
КОНФЕРЕНЦИЯСЫ

МАТЕРИАЛДАРЫ

І КІТАП

АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ

МАТЕРИАЛЫ

МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ
«ИННОВАЦИИ, ЗНАНИЯ,
ОПЫТ – ВЕКТОРЫ
ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ТРЕКОВ»

І КНИГА

Қостанай, 2023

УДК 37.02
ББК 74.00
И 63

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ/ РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Куанышбаев Сеитбек Бекенович, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің Басқарма Төрағасы-Ректоры, география ғылымдарының докторы, Қазақстан Педагогикалық Ғылымдар Академиясының мүшесі;

Жарлыгасов Женис Бахытбекович, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің Зерттеулер, инновация және цифрландыру жөніндегі проректоры, ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор;

Скударева Галина Николаевна, педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент, Мәскеу облысындағы МОУ «Мемлекеттік гуманитарлық-технологиялық университеті» ректорының м.а.; Ресей Федерациясының жалпы білім беру ісінің құрметті қызметкері, Ресей;

Бережнова Елена Викторовна, педагогика ғылымдарының докторы, профессор Мәскеу халықаралық мемлекеттік қатынастар институты, Ресей;

Ибраева Айман Елемановна, «Қостанай облысы әкімдігінің білім басқармасы» ММ жетекшісі;

Онищенко Елена Анатольевна, «Педагогикалық шеберлік орталығы» жекеменшік мекемесінің Қостанай қаласындағы филиалының директоры;

Демисенова Шнар Сапаровна, педагогика ғылымдарының кандидаты, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика және психология кафедрасының меңгерушісі;

Утегенова Бибикуль Мазановна, педагогика ғылымдарының кандидаты, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика және психология кафедрасының профессоры;

Смаглий Татьяна Ивановна, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің, педагогика ғылымдарының кандидаты; педагогика және психология кафедрасының қауым.профессоры;

Жетписбаева Айсылу Айратовна, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің Ы.Алтынсарин атындағы әдістемелік кабинетінің меңгерушісі.

«Инновация, білім, тәжірибе-білім беру жолының векторлары»: 2023 жылдың 17 ақпандағы Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары. I Кітап. – Қостанай: А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2023. – 1081 б. = «Инновации, знания, опыт – векторы образовательных треков»: Материалы международной научно-практической конференции, 17 февраля 2023 года. I Книга. – Костанай: Костанайский региональный университет имени А.Байтұрсынова, 2023. – 1081 с.

ISBN 978-601-356-244-5

Жинаққа «Инновация, білім, тәжірибе-білім беру жолының векторлары» атты Алтынсарин оқулары халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары енгізілген.

Талқыланатын мәселелердің алуан түрлілігі мен кеңдігі мақала авторларына заманауи білім беруді жаңғырту мен дамытудың, осы үдерісте қазақ ағартушыларының педагогикалық мұрасын пайдаланудың жолдарын, мұғалімдерді даярлаудың тиімді технологиялары мен форматтарын әзірлеу мен енгізу мәселелерін, ақпараттық қоғамдағы білім беру кеңістігінің ерекшеліктерін айқындауға, сондай-ақ педагогтердің инновациялық қызметінің тәжірибесін жинақтауға, педагогикалық үдеріс субъектілерін психологиялық-педагогикалық қолдауға мүмкіндік берді.

Бұл жинақтың материалдары ғалымдарға, жоғары оқу орындары мен колледж оқытушыларына, мектеп мұғалімдері мен мектепке дейінгі тәрбиешілерге, педагог-психологтарға, магистранттар мен студенттерге қызықты болуы мүмкін.

В сборнике содержатся материалы Международной научно-практической конференции Алтынсаринские чтения «Инновации, знания, опыт – векторы образовательных треков». Многообразие и широта обсуждаемых проблем позволили авторам статей определить векторы модернизации и развития современного образования, использования в данном процессе педагогического наследия казахских просветителей, вопросов разработки и внедрения эффективных технологий и форматов подготовки учителей, специфики образовательного пространства в информационном обществе, а также обобщения опыта инновационной деятельности педагогов, психолого-педагогической поддержки субъектов педагогического процесса.

Материалы данного сборника могут быть интересны ученым, преподавателям вузов и колледжей, учителям школ и воспитателям дошкольных учреждений, педагогам-психологам, магистрантам и студентам.

ISBN 978-601-356-244-5

9 786013 562445

УДК 37.02
ББК 74.00

© А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2023
© Костанайский региональный университет имени А.Байтұрсынова, 2023

Компьютерлік технологияны оқу процесіне енгізу арқылы мыналарды қамтамасыз етуге болады:

- Компьютермен байланысу және арнайы бағдарламалармен жұмыс істеу ерекшеліктеріне байланысты конструктивті, алгоритмдік ойлауды дамыту;
- Репродуктивті әрекеттің мазмұнын өзгерту, интеллектуалды оқыту жүйесі мен модельдеу бағдарламалары ортасында эвристикалық, зерттеушілік сипаттағы тапсырмаларды орындау арқылы шығармашылық ойлауды дамыту;
- Компьютерлік іскерлік ойындар барысында бірлескен жобаларды жүзеге асыру арқылы коммуникативті дағдыларды дамыту;
- Қиын жағдайда оңтайлы шешім қабылдау және бейімделу дағдыларын қалыптастыру (модельдеу бағдарламалары негізінде компьютерлік эксперименттер кезінде, тренажер бағдарламаларымен жұмыс істеу кезінде);
- Оқушының табысты әлеуметтік және кәсіби бейімделуіне қажетті компьютерлік технологиялар саласындағы құзыреттілік деңгейіне жету.

Үздіксіз педагогикалық білім беру жүйесі – бұл көп деңгейлілігімен, ізгіліктілігімен, көп сатылылығымен және ашықтығымен ерекшеленетін динамикалық даму жүйесімен ерекшеленетіні де басты назарда ұстауымыз керек. Сонымен, ақпараттық–коммуникациялық технология саласында білімді жетілдіру, кәсіби шеберліктерді ұштау ақпараттық мәдениетті қалыптастырумен қатар жүргізіледі. Басқаша айтқанда, әрбір мұғалімнің өздігінен білім алуына және өзін–өзі дамуына жағдай жасау арқылы білім сапасын көтеру негізгі шарттардың біріне айналып отыр. Сондықтан ең негігі лайфхак ол–мұғалім өз білмін көтерумен тұрақты айналысу керек.

Әдебиеттер тізімі:

1. Овчарова Р.В. Білім берудің практикалық психологиясы: Прок. студенттерге арналған жәрдемақы. Псих. фальс. университеттер. М.: «Академия» баспа орталығы, 2003. 448 б.
2. Маркова А.Қ. Мектеп жасында оқу мотивациясын қалыптастыру: Мұғалімге арналған нұсқаулық. М., Ағарту, 1983. 96 б.
3. Гамезо М.В., Петрова Е.А., Орлова Л.М. Жас және педагогикалық психология: Педагогикалық жоғары оқу орындарының барлық мамандықтарының студенттеріне арналған оқу құралы. М.: Ресейдің педагогикалық қоғамы, 2003. 512 б.

ӘОЖ 377.5:303.446.26

ҚАШЫҚТЫҚТАН ОҚИТУ ЖАҒДАЙЫНДА СТУДЕНТТЕРДІҢ ӨЗИНДІК ЖҰМЫСЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ

Орынбай Ақтолқын
Қорқыт ата атындағы ҚУ магистранты
Қызылорда қаласы, Қазақстан
E-mail: aktolkin08021999@gmail.com

Аннотация

Мақалада қашықтықтан оқыту жағдайында тиімді білім беру процесін қамтамасыз ету үшін жағдайлар жиынтығын құрудың маңыздылығы мен маңыздылығы, сондай–ақ авторлық тұрғыдан алғанда, қашықтықтан оқыту жағдайында студенттердің өзіндік жұмысын ұйымдастыру, жоспарлау және басқару бағыты қарастырылады. Жүргізілген зерттеу нәтижелеріне сүйене отырып, авторлар қашықтықтан оқыту жағдайында тиімді білім беру процесін қамтамасыз ету үшін жағдайлар жиынтығын (материалдық–техникалық, ұйымдастырушылық, психологиялық, тәрбиелік) құру қажеттілігі туралы қорытындыға келеді.

Кілт сөздер: студенттердің өзіндік жұмысы, қашықтықтан оқыту, білім беру процесін ұйымдастыру, қашықтықтан білім беру технологиялары, студенттердің өзіндік жұмысын басқару, ақпараттық–білім беру ортасы, білім беру жүйесі, оқытушы, оқыту форматы, мотивация, кәсіби.

Аннотация

В статье рассматриваются важность и значимость создания совокупности условий для обеспечения эффективного образовательного процесса в условиях дистанционного обучения, а также наиболее важные, с авторской точки зрения, направления организации, планирования и руководства самостоятельной работой студентов в условиях дистанционного обучения. Основываясь на результатах проведенного исследования, авторы приходят к выводам о необходимости создания совокупности условий (материально–технических, организационных, психологических, воспитательных) для обеспечения эффективного образовательного процесса в условиях дистанционного обучения.

Ключевые слова: самостоятельная работа студентов, дистанционное обучение, организация образовательного процесса, дистанционные образовательные технологии, руководство самостоятельной работой студентов, информационно–образовательная среда, система образования, преподаватель, формат обучения, мотивация, профессионал.

Abstract

The article discusses the importance and significance of creating a set of conditions for ensuring an effective educational process in the context of distance learning, as well as the most important, from the author's point of view, areas of organization, planning and management of independent work of students in the context of distance learning. Based on the results of the study, the authors come to the conclusion that it is necessary to create a set of conditions (material and technical, organizational, psychological, educational) to ensure an effective educational process in the context of distance learning.

Key words: *independent work of students, distance learning, organization of the educational process, distance learning technologies, management of independent work of students, information and educational environment, education system, teacher, training format, motivation, professional.*

Қазіргі уақытта білім беру кеңістігінде білім беру процесінің тиімділігін арттыруға мүмкіндік беретін оқытудың әр түрлі формаларымен технологиялары қолданылады. Қашықтықтан оқыту технологиялары білім беру сапасын арттыруға мүмкіндік беретін оқыту мүмкіндіктерін кеңейтеді. Бұл технология XX ғасырдың аяғында пайда болған және XXI ғасырға заманауи мамандарды даярлаудың ең тиімді және перспективалы жүйелерінің бірі ретінде енген ең озық технологиялардың бірі болып табылады.

Қашықтықтан оқыту формаларын білім беру процесіне кеңінен енгізу мәселесі оның құрылымы мен мазмұнын сапалы өзгерту қажеттілігіне байланысты, қазіргі жағдайда оны ұйымдастырудың және басқарудың негізгі тәсілдерінің айтарлықтай айырмашылықтары бар екендігін байқатады [1, б. 188]. Сондықтан COVID–19 пандемиясына байланысты қалыптасқан жағдайды ескере отырып, қашықтықтан білім беру технологияларын қазіргі деңгейде пайдалануды қарастыру қажеттілігі туындады.

Қашықтықтан оқыту мәселелеріне арналған көптеген зерттеулердің мазмұнын бізге «қашықтық» ұғымы негізінен қашықтықтан оқыту ретінде, ал «оқытудың» өзі мұғалім мен студенттің өзара әрекеттесу процесі ретінде түсіндіріледі деген қорытынды жасауға мүмкіндік береді, нәтижесінде білім алушыда білім, білік және құзыреттілік қалыптасады. Қазіргі білім беру жүйесінің басым міндеті–білім алушыларға мүмкіндігінше көп білім беру емес, оларды осы білімді өз бетінше алуға үйрету. Сондықтан біз қашықтықтан оқытуды білім алушылардың білім беру бағдарламаларын іс жүзінде игеруіне бағытталған шарттар кешенін ұйымдық тұрғыдан қамтуы тиіс жүйе ретінде қарастыру қажет деп санаймыз.

Электрондық оқыту мен қашықтықтан білім беру технологияларын қолданудың мәні мен ерекшелігін анықтау үшін нормативтік–құқықтық құжаттарды талдауға жүгінуге тырысамыз. Білім беруге қатысты барлық дерлік нормативтік құжаттарда: электрондық ақпараттық–білім беру ортасының жұмыс істеуі үшін оңтайлы жағдайлар жасауға ерекше назар аударылады [12, б. 404].

ҚР «Білім туралы» Заңында «қашықтықтан білім беру технологиялары деп негізінен білім алушылар мен педагог қызметкерлердің делдалдық (қашықтықта) өзара іс–қимылы кезінде ақпараттық–телекоммуникациялық желілерді қолдана отырып іске асырылатын білім беру технологиялары түсініледі» делінген [3].

Бұдан басқа, «білім беру ұйымында электрондық ақпараттық ресурстарды, электрондық білім беру ресурстарын, ақпараттық технологиялардың, телекоммуникациялық технологиялардың, тиісті технологиялық құралдардың жиынтығын қамтитын және білім алушылардың орналасқан жеріне қарамастан білім беру бағдарламаларын толық көлемде меңгеруін қамтамасыз ететін электрондық ақпараттық–білім беру ортасының жұмыс істеуі үшін жағдайлар жасалуы тиіс» деп көрсетілген [3].

Қашықтықтан білім беру технологияларын пайдалануды талдай отырып, барлық дерлік жоғары оқу орындарында электрондық ақпараттық–білім беру ортасының жұмыс істеуі үшін оңтайлы жағдайлар жасауға ерекше мән берілетінін атап өтуге болады.

Кәсіби қызмет үздіксіз жаңартуды және білімді толықтыруды, жан–жақты білімде көрінетін кәсібиліктің өсуін талап етеді, оған студенттердің оқытудың жоғары оқу орнында ақпараттық кеңістікті игеруіне жағдай жасау арқылы қол жеткізіледі.

Оқу сабақтарын өткізу кезінде ұйым білім алушылардың топтық жұмыс, тұлғааралық қарым–қатынас, шешімдер қабылдау, көшбасшылық қасиеттерін (қажет болған жағдайда интерактивті дәрістер, топтық пікірталастар, рөлдік ойындар, тренингтер өткізуді, жағдайлар мен Имитациялық модельдерді талдауды, жүргізілетін ғылыми зерттеулердің нәтижелері негізінде жасалған курстар нысанында түлектердің кәсіби қызметінің өңірлік ерекшеліктерін және жұмыс берушілердің қажеттіліктерін ескере отырып пәндерді (модульдерді) оқытуды қоса алғанда) дамыту дағдыларын қамтамасыз етеді.

Сұранысқа ие маман болу үшін әр түрлі формаларды, соның ішінде қашықтықтан оқытуды (толық немесе аралас) қолдана отырып, оқу пәндерін игеруде өзін–өзі жүзеге асыру іс–қимыл жүйесін құра және жүзеге асыра білу қажет.

Қолайсыз эпидемиологиялық жағдайдың қазіргі жағдайында тиімді білім беру процесін қамтамасыз ету үшін жағдайлар жиынтығын (материалдық–техникалық, ұйымдастырушылық, психологиялық, тәрбиелік) құру қажет екенін атап өткен жөн.

Енді мұғалімнің жұмыс орнын проекторы бар интерактивті тақтамен жабдықтау ұсынылады, сонымен қатар принтер, сканер (немесе көпфункционалды құрылғы) қолданылуы мүмкін. Сондай-ақ, «білім беру бағдарламасына әртүрлі элементтердің үлкен жиынтығын қосу мүмкіндігі қамтамасыз етілуі керек: ресурстар, форумдар, тесттер, тапсырмалар, глоссарийлер, сауалнамалар, чаттар, дәрістер, семинарлар, мәліметтер базасы, «уақыт таспасы» редакторы, схема құру және басқалар». Сарапшы мамандар форумдардағы хабарламалардың көшірмелерін, педагог қызметкерлердің пікірлерін және басқа да оқу ақпаратын жіберуге мүмкіндік беретін интеграцияланған электрондық поштаны пайдалану қажет деп санайды. Бұл құжатта электрондық пошта тек интеграцияланған ғана емес, сонымен қатар форумдардағы хабарламалардың көшірмелерін, педагог қызметкерлердің пікірлері мен ұсыныстарын және басқа да оқу ақпараттарын жіберуге мүмкіндік беруі керек екендігі түсіндіріледі.

Осыған байланысты қашықтықтан білім беру технологияларын қолдана отырып оқытуды жүзеге асыруды көздейтін педагог қызметкерлердің біліктілігін арттыруға деген қызығушылық арта түсетіні сөзсіз. Номенклатуралық құжаттарда педагог қызметкерлердің біліктілігін арттыру бағдарламаларын уақыттың бір бөлігі жеке, ал бір бөлігі қашықтықтан білім беру технологияларын пайдалана отырып оқытылатындай етіп салу қажет екендігі көрсетілген.

Біздің зерттеуіміз үшін сөзсіз қызығушылық тудыратын білім беру ұйымдарының әкімшілігі, оқытушылар мен студенттер үшін сұрақ-жауап блогы бар. Осы тәсіл аясында онлайн курстарды әзірлеу мен енгізуге қатысты мәселелер ерекше қызығушылық тудырады. Осыған байланысты бұл құжатта қашықтықтан оқытудың әртүрлі модельдерін қолдану қажет екендігіне назар аударылады: «дәрістер вебинарлар түрінде немесе оқытушылар бұрын жазған дәрістерге қол жеткізуге мүмкіндік береді; университетте қолданыстағы кестеге сәйкес семинарлар кезінде оқытушының тапсырмаларын қашықтықтан орындау түрінде семинар сабақтарын өткізу. Семинарлар кезінде коммуникация үшін оқытушыға және білім алушыларға ыңғайлы кез келген қолжетімді технологияларды, соның ішінде мессенджерлердегі чаттарды пайдалануға болады» [4].

Сондай-ақ, пәнді қашықтықтан оқыту формасына ауыстырған жағдайда оқытушылар оқу жоспарын (студенттің байланыс және өзіндік жұмысының саны) сақтауға міндетті екендігіне назар аудару ұсынылады. Егер оқытушының аралас оқыту түрлерін қолданғысы келсе, мысалы, теориялық материалды ішінара дербес зерттеу, егер мұндай оқыту түрлері оларға берілмесе, оқу жоспарына өзгерістер енгізу қажет. Көріп отырғанымыздай, білім беру процесін ұйымдастырудың өзгеруінің тікелей байланысы байқалады: енжар түрде тындау мен оқу материалын конспекттеуді студенттердің өзіндік жұмысының үлесінің артуымен ауыстыру.

Бұл интерпретацияда тиімді білім беру процесін қамтамасыз ету үшін жағдайлар жиынтығын құрудың маңыздылығын атап өту керек. Біздің түсінуімізше, қашықтықтан оқыту технологияларын пайдалана отырып, білім беру бағдарламаларын құруға және іс жүзінде жүзеге асыруға тартылған ұйымдастырушылық, телекоммуникациялық, педагогикалық және ғылыми ресурстар кешенін қамтитын қашықтықтан оқыту жүйесін құру өте маңызды болып табылады.

Нормативтік-құқықтық құжаттарды талдау негізінде төмендегідей қорытынды жасауға болады:

– біріншіден, білім беруге қатысты барлық дерлік құжаттарда электрондық ақпараттық-білім беру ортасының жұмыс істеуі үшін оңтайлы жағдайлар жасауға ерекше назар аударылады;

– екіншіден, қашықтықтан оқытуды іске асыру үшін жағдай жасауға қойылатын талаптардың артуын ескере отырып, қашықтықтан оқыту технологияларын пайдалануға байланысты студенттердің өзіндік жұмысын басқарудың әртүрлі тиімді нысандары мен әдістерін қарастыру қажет.

Т.Н.Гаврилованың пікірінше, қашықтықтан оқыту кезінде білім беру процесінің негізі білім алушының мақсатты және бақыланатын қарқынды өзіндік жұмысы болып табылады: әр білім алушы өзіне ыңғайлы кесте бойынша және өзіне ыңғайлы қарқынмен айналысады; әркім белгілі бір пәнді игеру үшін қанша қажет болса, сонша оқи алады, ең маңыздысы–қашықтықтан оқыту жүйесі дәстүрлі білім беру жүйесін алмастыру емес, толықтыру болып табылады [4].

Оқыту – бұл студенттің жүйелі, оқытушы басқаратын дербес қызметі, ол басымдыққа ие болатынын және оны ұйымдастыру қашықтықтан білім берудің басты ерекшеліктерінің бірі екендігі белгілі. Қашықтықтан оқыту кезінде студенттер әдеттегі оқыту жүйесінен ауытқиды, өйткені олар оқу материалының едәуір бөлігін оқытушысыз оқиды. Бұл олардан үлкен тәуелсіздікті және жұмыс күнін нақты ұйымдастыруды талап етеді.

Осылайша, біз қашықтықтан оқыту жағдайында студенттердің өзіндік жұмысын ұйымдастыруды материалдық-техникалық жағдайларды қамтамасыз ету ретінде ғана емес, сонымен бірге оны тиімді жүзеге асырудың психологиялық жағдайларын жасау ретінде қарастыруымыз керек. Студенттердің өзіндік жұмысын сүйемелдеудің психологиялық құрамдас бөлігі оқытушы мен студенттердің тікелей байланысын ұйымдастыруды көздейтін қашықтықтан оқытудағы тәрбие функциясын арттыруды қамтиды. Оқу процесі студенттің өзіндік танымдық іс-әрекетіне негізделгендіктен, студенттерге кеңес беру мен білім сапасын бақылауды қамтитын оқу процесін басқару ерекше маңызды.

Осыған байланысты біз өзімізге ақпараттық кеңістік болып табылатын жаңа оқу ортасында оқытушы мен студенттің рөлі қандай болуы керек деген сұрақ қоямыз. Оқытушының студенттердің

өзіндік жұмысын ұйымдастырудағы және жоспарлаудағы басты мақсаты—білім, білік және өзін-өзі тәрбиелеу дағдыларын, сондай-ақ тәуелсіз және шығармашылық қызметті үздіксіз өз бетінше игеру қажеттілігін қалыптастыру екені анық.

Осыған байланысты біз Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университетінде оқытушылар мен студенттер арасында сауалнама жүргіздік (сауалнамаға барлығы 95 адам қатысты: 70 студент және 25 оқытушы)

Біз жүргізген сауалнаманың негізгі мақсаты студенттердің де, оқытушылардың да қашықтықтан оқыту жағдайында бастан өткерген қиындықтарын түсіну контекстіндегі ең «проблемалық нүктелерді» анықтау, сондай-ақ сауалнамаға қатысушылардың көзқарасы бойынша бүкіл білім беру жүйесін цифрландырудың қазіргі жағдайында оқу процесін ұйымдастыруда ең тиімді болып табылатын нысандары мен әдістерді анықтау болды.

Сонымен сауалнама бойынша: «Қашықтықтан оқыту процесінде қандай техникалық қиындықтар туындайды?» деген сұраққа студенттер мен оқытушылардың 95%—дан астамы білім беру ресурстарының жұмысында бар проблемаларды (тұрақсыз интернет, қажетті компьютерлік жабдықтың болмауы және т.б.) атап өтті.

«Қашықтықтан оқыту бойынша оқу процесін ұйымдастыруда қандай қиындықтар туындайды?»— деген сұраққа студенттердің көпшілігі төмендегі фактілерді атады:

– оқытушымен тікелей байланыстың болмауы, оқу процесінде минималды кері байланыс жасалды;

– тапсырмаларды орындауға берілетін уақыт шектеулі;

– күндізгі оқу формасымен салыстырғанда тапсырмалар санын көбірек болады;

– өзін-өзі ұйымдастыру және өзін-өзі бақылау мәселесі туындайды;

– білім беру платформаларының көптігі және т.б.

Оқытушылардың көпшілігі берілген сұраққа жауап бере отырып, келесі қиындықтар мен проблемаларды атап өтті:

– студенттермен толыққанды оқу диалогының болмауы;

– студенттердің білімін сенімді тексерудің мүмкін еместігі;

– студенттердің оқу мотивациясының төмендеуі;

– үйде/жұмыста және т. б. толыққанды жұмыс орнының болмауы.

«Сіздің көзқарасыңыз бойынша қашықтықтан оқыту форматы жағдайында оқу процесін ұйымдастыруда нені жақсарту керек?» – деген сұраққа жауап берген барлық студенттердің 80%—дан астамы төмендегі мәселелерді жақсарту қажеттігін атады:

– оқытушылардың студенттермен кері байланысын жақсарту;

– шығармашылық, зерттеушілік практикалық тапсырмаларды көбірек пайдалану;

– сондай-ақ, тапсырманың күрделілігі мен оны орындау уақытының сәйкестігін ескеру қажет.

Оқытушылардың барлығы дерлік төмендегідей пікір білдірді:

– қашықтықтан оқыту форматын техникалық сүйемелдеуді жақсарту;

– қашықтықтан оқытуды ұйымдастыру мәселелерінде тәжірибе алмасу;

– өз біліктілігін арттыру аспектісінде жаңа білім беру платформалары мен ресурстарын зерделеу;

– қашықтықтан оқыту жағдайында студенттердің өзіндік жұмысты орындауға дайындығы мен мотивациясының әртүрлі деңгейін ескере отырып, студенттердің өзіндік жұмысын ұйымдастыруды және оған басшылық етуді қайта қарау қажеттілігі.

Жүргізілген сауалнама барысында алынған деректерді талдау негізінде, біздің ойымызша, толық немесе ішінара қашықтықтан оқытудың жаңа жағдайларында студенттердің өзіндік жұмысын ұйымдастыру дағдыларын дамытуға ықпал ететін оқу процесін ұйымдастырудың тиімділігін арттыру бойынша жұмыстың ең өзекті бағыттары анықталды және негізделді.

Бірінші бағыт—студенттің өзіндік танымдық іс-әрекеті процесінде оқытушы мен студенттердің өзара әрекеттесу формаларын жетілдіру. Қашықтықтан оқыту нысаны жағдайында студент пен оқытушы арасында қарқынды диалог ұйымдастырылады. Бұл бағыт, біздің ойымызша, білім беру процесі субъектілерінің көзқарасымен және оқытушының ақпараттық кеңістікті білдіретін жаңа оқу ортасындағы басты рөлімен анықталады. Бұл мағынада оқытушының студенттерге кеңес берудің әртүрлі формаларын ұйымдастыруын және олардың алған білімдерінің сапасын бақылауды қамтитын оқу процесін басқарудың маңызы зор.

Кеңес берулерді өткізу олардың дидактикалық мақсаттары тұрғысынан күрделене түседі: олар оқу процесін ұйымдастырудың дербес нысандары ретінде сақталады және сонымен бірге оқу қызметінің басқа нысандарына (дәрістер, практикалар, семинарлар, зертханалық практикумдар және т.б.) енгізіледі. Қашықтықтан оқыту жағдайында білім алушылардың оқытушылармен жеке байланысы шектеулі болғанына қарамастан, ақпараттық технологияларды нақты пайдалану консультациялар өткізу үшін мүмкіндіктерді кеңейтетінін ескеру қажет. Қашықтықтан білім беру формасын қолданған кезде дәстүрлі фронтальды оқытумен салыстырғанда жеке оқу компоненті күшейтіледі [5, б. 35].

Сонымен қатар, студенттердің өзара көмегін ұйымдастырудың маңызы зор, олар өздері де бір-біріне кеңес бере алады, әсіресе қиын материалды игеру кезінде. Студенттердің мұндай консультациялары білім алушылардың жұмысын басқару және оларға пәнді өз бетінше оқуға көмек көрсету нысандарының бірі болып табылады.

Қашықтықтан оқыту кезінде студенттердің өзіндік жұмысын ұйымдастыру процесінде студенттің танымдық қызметі ерекше рөл атқарады, ол белсенді болуы керек. Білім берудің осы түріне арналған оқу материалы оның белсенділік негізін нығайтуға мүмкіндік береді. Бұл бағыт студенттің білім алуға деген ынтасының деңгейімен және, әсіресе, оқуға деген ықыласы және қабілетімен көрінетін ішкі мотивациямен анықталады. Осы тұрғыдан алғанда, қашықтықтан оқыту процесін ұйымдастырған кезде рөлдік ойындар, пікірталас топтары, форумдар, жобалық топтар және т.б. сияқты белсенді оқыту әдістерін қолдана отырып, білім беру процесінің субъектілері арасында қарым-қатынас орнату қажет.). Бұл әдістерді қолданудың негізі телекоммуникациялық желілер және заманауи цифрлық білім беру технологиялары болып табылады. Қашықтықтан оқыту түрінде студенттердің бірлескен жұмысын ұйымдастыруға (конференциялар, семинарлар мен талқылаулар, студенттердің бірлескен жобаларды әзірлеуі және т.б.) назар аудару қажет [6].

Осылайша, қашықтықтан оқыту жағдайында заманауи коммуникация құралдарының арқасында мүмкін болатын оқу процесін тиімді басқару қажет. Қазіргі жағдайда мұғалімнің рөлі компьютерлермен және жаңа цифрлық технологиялармен алмастырылмайтындығына назар аудару керек, сонымен бірге оның қызметінің мазмұны көп жағдайда өзгереді және осылайша бұл қолданылатын оқу материалдарын әртараптандыруға ғана емес, сонымен қатар студенттердің жеке ерекшеліктері мен мүмкіндіктерін ескере отырып, өзіндік жұмысын ұйымдастыруға мүмкіндік береді.

Әдебиеттер тізімі:

1. Байтерекова Н.И., Искендірова Г.С. Сандық білім беру ресурстарын қашықтықтан оқыту технологиясында қолдану тиімділіктері//Қазақстанның ғылымы мен өмірі. №5, 2020. 187–190 б.
2. Морозов А.В. Цифровые образовательные технологии в педагогической и управленческой деятельности в сфере современного образования // В сборнике: Педагогическое взаимодействие: возможности и перспективы // Материалы II научно-практической конференции с международным участием. Саратов: СГМУ, 2020. 403–408 с.
3. ҚР «Білім туралы» Заңы«Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №. 319–III Заңы (15.07.2011 ж. өзгерістер және толықтыруларымен)
4. Гаврилова Т.Н. Актуальность использования дистанционных образовательных технологий в процессе внедрения ФГОС нового поколения // [Электронный ресурс]. URL: <http://ext.spb.ru/2011-03-29-09-03-14/78-fgos2/1319-2012-06-08-06-24-34.html> (дата обращения 24.11.2020)
5. Қашықтықтан оқыту колледждерде қалай жүзеге асырылады [Мәтін] // Техникалық және кәсіптік білім = Техническое и профессиональное образование. 2020. №3
6. Омаров Е. Білім саласы. Оны тәжірибе алаңына айналдыра бермейік// Егемен Қазақстан. 2015. 1 сәуір (№58)

УДК 371.321.1

ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ В УСЛОВИЯХ СОВРЕМЕННОГО ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА

*Пискунова Ольга Сергеевна
преподаватель информатики и математики
ГАПОУ НСО «Татарский педагогический колледж»
г. Татарск, Россия
E-mail: piskunovanso@gmail.com*

Аннотация

В статье рассматриваются возможности использования в обучении цифровых онлайн сервисов. Рассматриваются современные методы обучения в рамках цифровой трансформации образования.

***Ключевые слова:** образовательные онлайн сервисы; цифровая трансформация образования; современный урок.*

Аннотация

Мақалада оқытуда цифрлық онлайн қызметтерді пайдалану мүмкіндіктері қарастырылады. Қазіргі заманғы оқыту әдістері білім берудің цифрлық трансформациясы аясында қарастырылуда.

***Түйін сөздер:** білім беру онлайн қызметтері; білім берудің цифрлық трансформациясы; заманауи сабақ.*